

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

Letnik III. št. 12

WWW.KREDARICA.S5.COM

Novi Sad, december 2003.

V organizaciji Društva Slovencev »Kredarica«

KONCERT SLOVENSКИH PESMI IN POEZIJE

Vlada Sekulić in Ksenija Božić

Sobota, 22. november 2003. leto bo ostalo v najlepšem spominu članom Društva Slovencev »Kredarica«, našim prijateljem in gostem. Tega dne, zvečer od 19 do 20,30 ure, v lepem hramu SINAGOGI, je održana prireditev posvečena slovenski pesmi, besedi in poeziji. Naše društvo je v svojem,

članica našega društva, gospa **Jugoslava Dobrosavljev** je pozdravila vse prisotne in napovedala program ter nastopajoče v prireditvi. Sledil je pozdravni govor predsednika Društva Slovencev »Kredarica« gospoda **Alberta Kužnerja**, ki ga predstavljamo v celoti:

»Dame in gospodje, dragi gostje, dragi Slovenci in prijatelji Slovencev!

Zbrali smo se v tem velelepem hramu, da poslušamo slovensko, predvsem narodno pesem, da poslušamo en delček slovenske poezije in proze.

Upam, da boste zadovoljni s tem kar boste tu poslušali in videli, kar so vam pripravila društva Slovencev in sicer »Kredarica« iz Novega Sada, »Planika« iz Zrenjanina, »Sava« iz Beograda in »Triglav« iz Subotice.

Že nekaj časa se pripravljamo na to kulturno prireditev naše, slovenske glasbe in slovenske besede. Naši člani, ki so se urno in navdušeno pripravljali za ta nastop, vam bodo prikazali en delček slovenske glasbe in književnosti in obujali spomine na čase, ko ste pogosteje prebivali v tej lepi deželi Sloveniji. Poslušali boste profesionalce, kakor tudi amaterje, prosim pa vas, da jih spodbudite pred njihovim nastopom z aplav-

zom, jih opogumite ter jih enako nagradite na koncu.

Skoraj sedem let obstoja Društvo Slovencev »Kredarica« v našem Novem Sadu, ima čez 500 aktivnih članov, odprto je za vse naše meščane in si želimo čim več povezav, tako na tem koncu,

Bogdan Mirkac in Nina Trbojević

skoraj sedem letnem obstoju, velikokrat organizirala kulturno-umetniške prireditve, ampak prvič v tako lepem prostoru in ob sodelovanju članov društva Slovencev »Planika« iz Zrenjanina, »Sava« iz Beograda in »Triglav« iz Subotice. Da je tovrstno predstavljanje društev Slovencev pomanjkovalo, potrjuje to, da so dvorana in balkon Sinagoge bili polni publike.

Prireditev se je pričela s himno Republike Slovenije ZDRAVLJICO, ki jo je odpel zbor mladih iz DS »Planika« iz Zrenjanina.

Povezovalka programa,

Pevski zbor »Kredarica« in pevovodkinja gospa Suzana Gros

kakor tudi širše za našo drugo domovino Slovenijo.

Zahvaljujem se vsem udeležencem in članom slovenskih društev na velikem delu in za pomoč v pripravi te prireditve.

Za konec se moram zahvaliti vsem tistim, ki so od zunaj pomagali, da smo prireditev organizirali: Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije, Ministrstvu za zunanje zadeve, Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvu za znanost, šolstvo in šport Republike Slovenije,

Vsem članom in prijateljem Društva Slovencev »Kredarica«

ž e l i m o

srečne božične praznike, zdravo, uspešno in veselo

NOVO LETO 2004

Izvršni odbor DS »Kredarica« in Uredniški odbor biltena

Izvršnemu svetu AP Vojvodine - Pokrajinskem sekretariatu za ostvarenje pravic nacionalnih manjšin, upravo in predpise - Novi Sad, tukajšnjem domačinu Židovski občini Novi Sad, Glasbeni mladini - Novi Sad, Društvu filatelistov »Novi Sad«, ki praznuje 70. letnico obstoja in na prigodni razstavi se je udeležilo tudi naše društvo s svojim prispevkom, in si jo lahko ogledati v Vojvodjanskem muzeju, in Gradbeni firmi »Si-partner« iz Novega Sada.

Zdenka Lukan in Marija Lovrić

Zdaj še pozdravi, ki smo jih dobili za naš koncert:

Iz Beograda nam je prišel gospod **Anton Rojc**, kot izaslanec nadškofa Srbije in Vojvodine, monsignorja **Stanislava Hočevarja** in prinesel najboljše želje in čestitke z željo, da nam bo koncert čimbolje prikazal vse lepote slovenskih narodnih pesmi in slovenske književnosti.

E-mail pozdravi iz Slovenije:

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu: Spoštovani gospod predsednik, spoštovane članice in člani društva, vsem želimo prijetno glasbeno doživetje ob koncertu in prijetno druženje zatem;

Ministrstvo za kulturo, poleg opravičila: Lep pozdrav iz Ljubljane, **Biserka Močnik**, svetovalka vlade Republike Slovenije;

Slovenska izseljenska matica, revija Rodna gruda: Spoštovani. Prejela vabilo, hvala, vendar se dogodka žal ne bom mogla udeležiti. Upam pa, da bomo za Rodno grudo prejeli zapis in po možnosti fotografijo. Z veseljem bomo poročilo objavili. Lep dan, **Vida Posinković**, urednica.

Vsem prisotnim se zahvaljujem v imenu slovenskih društev in želim prijeten večer! je na koncu svojega pozdravnega govora rekel predsednik našega društva gospod Albert Kužner.

Vesela domovina, pozdravljena iz vsega srca!

Članici DS »Kredarica« gospa **Zdenka Lukan** (na slovenščini) in **Marija Lovrić** (na srbsčini), sta z besedami Ivana Cankarja iz KURENTA, predstavili Slovenijo:

Jovan Ranitović

ko jo je trosil po zemlji od vzhoda do zahoda; šel jemimo silnih pokrajin, pa se ni ozrl nanje - puste leže tam, strme proti nebu s slepimi očmi

Pevski zbor »Planika« in dirigent prof. Mileta Grujić

»Naš maček« in otroci: Vladka Ajduković, Andreja Cvetinić, Sonja Cvetinić, Milan Ajduković in Goran Tubić

-O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: »Tod bodo živeli veseli ljudje!« Skopo je meril lepoto,

in prosijo milosti. Nazadnje mu je ostalo polno prgišče lepote; razsul jo je na vse štiri strani, od Štajerskih goric do strme tržaške obale ter od Triglava do Gorjancev in je rekel: »Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vrskanje.« Kakor je rekel tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in je rodila - zrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim, srce vztrepeče od same sladkosti; zakaj gore in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiz za domovino veselemu rodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi. Vse, kakor je rekel, se je zgodilo, bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo - ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vrskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj. Vesela domovina, pozdravljena iz vsega srca!

Mladi pojejo

Zelo lepo je bil sprejet nastop pevskega zbora mladih iz DS »Planika« iz Zrenjanina, ki je pod

dirigentsko palico prof. **Milete Grujića** zapel še štiri pesmi: PEVEC, Antona Foerstnerja, TRIGLAV Jakoba Aljaža, DOBER VEČER primorska narodna in LASCIASTEMI MORIRE Claudija Monteverdija.

Naš maček

Velik aplauz publike so dobili otroci: **Milan Ajduković, Vladka Ajduković, Andreja Cvetinić, Sonja Cvetinić in Goran Tubić**, učenci šole slovenskega jezika pri društvu »Kredarica«, ki jih vodi njihova učiteljica gospa **Desa Poslon**. Oni so recitirali pesmico NAŠ MAČEK. Zatem je mladi **Jovan Ranitović**, učenec v klasi profesorice **Lidije Savić** na klavirju zaigral Avsenikov valček TAM KJER MURKE CVETO in VALČER Edvarda Griga.

Užitek nam je priredil tudi član našega društva gospod **Branislav Jatić**, prvak opere Srpskega narodnega gledališča v Novem Sadu, ki bo januarja naslednjega leta nastopal v ljubljanski operi v AIDI. Nam je zapel, ob spremljavi na klavirju gospoda **Imreta Toplaka**, pesmi VIZIJA (Škerjanc) in ARIJO DON BAZILIIJA IZ SEVILSKEGA BRIVCA (Rossini). Pozdravili smo jih z burnim aplavzom.

Oblečeni v prekrasne kostume so člani DS »Kredarica« **Elza Ajduković, Mirko Pavlič,**

»Lepa Vida«: **Marina Kersnik, Maja Stojanović, Elza Ajduković, Mirko Pavlič, Jana Mirkać in Olja Stanojević**

Imre Toplak

Marina Kersnik, Jana Mirkać, Olja Stanojević in Maja Stojanović recitirali balado Franceta Prešerna LEPA VIDA. Prešeren je kot drugi pesniki, črpal ideje za to pesem iz slovenske narodne pesmi.

Majolka bod pozdravljena, na mizo nam postavljena!

Ob zvokih harmonike gospoda Ivana Debeljaka je napovedan nastop povezovalke programa, gospe Jugoslave Dobrosavljev, ki nam je prebrala slovensko ljudsko pesem Majolka bod pozdravljena, na mizo nam postavljena: »Vino in ljubezen. Je na svetu še kaj lepšega od tega? Slovenci smo skoraj prepričani, da ne. To dokazuje tudi naša ljudska pesem, ki največkrat poje ravno o žlahtni kapljici in o ljubljenu dekletu ali fantu. Ljudska pesem je tista, ki nas spremlja pri vseh najpomembnejših dogodkih v življenju: ob rojstvu otroka, pri poroki, pogrebu...

Pravijo sicer, da je bila vedno raje žalostna kot vesela, vendar mogoče ravno zato tako lepa.

Vinorodna Štajerska, melanholično Prekmurje, robata Gorenjska, nasmejana Primorska in skrivnostna Rezija so tiste pokrajine, ki so rodile največ in najlepše ljudske

Branisla Jatić

napeve. Še danes v hitrem elektroniciranem svetu, skladatelji v njih odkrivajo neizmerno bogatstvo in lepoto ter tako nastajajo nove in nove priredbe». Gospod **Dragan Ivaz** nam je ta tekst prebral še na srpskem jeziku.

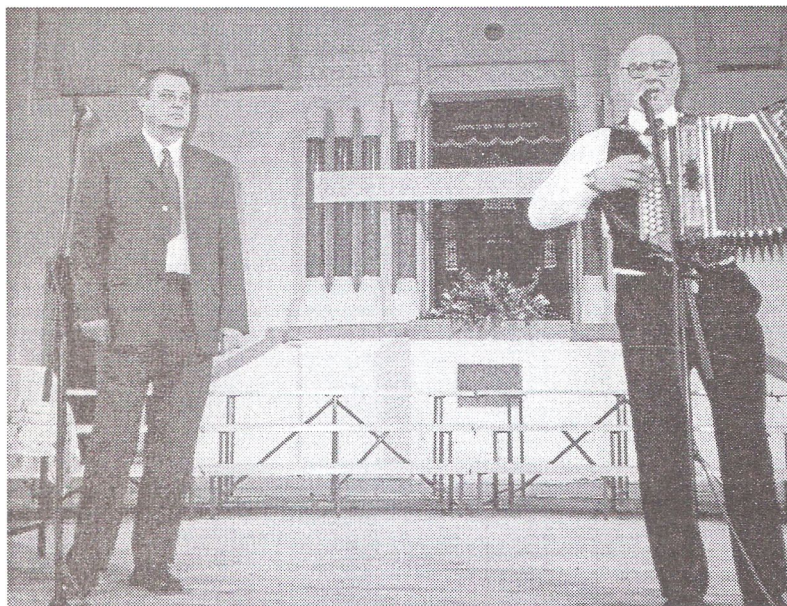
O teh lepih stvarih nam je zapel gospod **Ivan Debeljak** in gospod **Ludvik Pucelj** iz Društva Slovencev »Sava« iz Beograda. Zapeli so nam SNOČKAJ SEM ENO POŠTO DOBIL in SEZIDAL SEM SI VINSKI HRAM, a gospod Ivan Debeljak nam je zaigral še domačo polko na slovenski harmoniki.

Usoda

Gosti iz DS »Triglav« iz Subotice, gospa **Judita Tomić** je prebrala svoj tekst MALO DREVO, a gospod **Peter Kozma** je prebral svoj tekst USODA. Ti teksti so spomin na svojo staro domovino. Usodo objavljamo v celoti:

»Pogostoma zvečer, ko vse vtihne in se umiri, ko se slednji ropotar k počitku spravi in se sliši omamna tišina kako se plete skoz vejevje in brezšumno listje, ko po dišečih travnikih

neka kšno
pot v dalja-
vo srebrni
zrački z
nebeških
lučk kažejo,
neviljeno
pa
nezadržljivo
me zgrabi v
svojo nevid-
no pest
roka spomi-
nov, upanj
in pa
hrepenečih
želj. V hipu
sem spet
tam nekje,
koder samo
srce lahko
hodi kot
blisk po
mislih. Spet
sem v kratk-
ih hlačkah

Člana DS »Sava«: **Ludvik Pucelj in Ivan Debeljak**

in se podim med griči po zaraslih vijugavih poteh. Hitim do potoka pod hribom, omejenim s cvetovjem katere si pisane lepote samo narava Briških hribov lahko zmisli. Lepota stare rimske ceste, ki se vije ob žuboreči bistri vodi, uokvirje-

Člana DS »Triglav«: Judita Tomič in Peter Kozma

na z vejevjem stoletnih dreves, se neskončno ponuja. Ob stezi pa omamno dišijo robide in fige katere kot da pravijo: »Vzemi, naje se, potolaži glad pa ti do noči ni treba domov!«

In ko mje navdušje največje, hip mine, idilične slike otroštva se nekam zgube. Srce pa radostno pesem ne neha, iz njega klijejo vedno nove pesmi, le kraji in obdobja so druga. To so spominki ki me osrečujejo, saj je vsak spomin čudovit dragulj, če ravno je minilo več kot trideset let od mojega odhoda. Vedno se rad spominjam življenja katerega kakovosti se takrat še niti zavedal nisem.

Po dolgih letih se up spet budi. Saj od usode se pobeogniti ne more. Če jaz nisem mogel minula leta obiskovati gričev otroštva, gmajne tovarštva in pa tratnike pisanih metuljev prvih ljubezenskih občutkov, ja vsa ta dehteča sanjarija daljav iz katere sega mladost, nežno dotaknila vedno tinjajoči žar in ga vzplametal v ogenj.

Vse se je zgodilo nenadoma. Tisti košček opisanega občutja, kateremu jaz nisem mogel na obisk, je prišel k meni takrat ko sem zvedel da je osnovana družba Slovencev v Subotici, da bom lahko spet spodbujal govornico in obnavljal zapostavljeno znanje, da bom veliko lažje prihajal do knjig v slovenščini in jih bral, ter celo mogoče obiskal stare kraje ob kakšnem skupnem izletu.

In če ravno ne bojo izpolnjena vsa pričakovanja je tudi zadostno občutiti neskončno vredno, veselje druženja in spodbudo neizčrpnega izvora pozitivne energije med člani.»

Veliki aplauz pevskemu zboru »Kredarica«

Prireditve je končana z nastopom pevskega zboru »Kredarica«, čigar člani imajo tudi najdaljšo dobo svojih nastopov. Tudi tokrat pod vodstvom dirigentke

Suzane Gros in klavirske spremljave gospodične **Dunje Huzjan**, so pustili zelo lep utis na vse prisotne. Zapelili so: ZDRAVLJICO, TA POVR PA GRAHORCO SEJE, LIPA, OJ TRIGLAV, LUNA SIJE, VEČERNA, SLOVENIJA OD KOD LEPOTE TVOJE. Zaslužno so dobili veliki aplauz, kot tudi ostali sodelujoči v programu.

Aplauz in našo zahvalo za lepo prireditev, poleg nastopajočih, zaslužijo tudi

Povezovalka programa
Jugoslava Dobrosavljev

organizatorji, člani našega društva, predvsem gospa **Elza Ajduković**, referentkinja za kulturo, ki je osmislila prireditve in v sodelovanju z učiteljicami pouka slovenskega jezika **Deso Postlon**, **Angelco Arandjelović** in **Silvo Stakić** pripravila nastope. Veliko dela okoli priprave in organizacije so imeli, predsednik našega društva gospod **Albert Kužner**, predsednik Izvršnega odbora društva gospod **Rajko Marić**, družina **Volkar: Valerija, Emil** st. in **Emil** ml., **Jožefa Srdić** in drugi. Moramo omeniti tudi lepo dekoriran podij, ki so ga olepšali mladi člani našega društva **Nina Trbojević**, **Ksenija Božić**, **Bogdan Mirkac** in **Vlada Sekulić**, oblečeni v slovensko narodno nošnjo. Pomembno je poudariti tudi, da je član DS »Sava« iz Beograda gospod **Zlatan Vauda**, znano ime v svetu glasbe, dal zelo visoko oceno tej prireditvi. Upamo, da takšne prireditve, v sodelovanju z drugimi društvi Slovencev, organizirali tudi v bodoče, z osnovnim ciljem, negovanje jezika in kulture Slovenije tudi na teh prostorih.

Našo prireditev so zelo korektno spremili pisani in elektronski mediji Novega Sada, predsednik našega društva »Kredarica« gospod **Albert Kužner** pa je 24. novembra bil gost v jutranjem programu TV Novi Sad.

Tekst: **Zlatica Radisavljević**
Foto: **Albert Kužner**

Bila sem udeleženka seminarja za novinarke in novinarje v Ljubljani od 23.-29. septembra 2003. leta, ki ga je organiziral Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Urad R Slovenije za informiranje, vodja skupine pa je bil dr. Zvone Žigon, svetovalec vlade. Skupaj nas je bilo 13: dva iz Argentine, štirje iz Avstralije, trije iz Kanade, eden iz ZDA, ena iz Švedske in dve iz Srbije in Črne gore, (ena iz Beograda in jaz iz Novega Sada).

Vsi smo zelo disciplinirano izpoštovali program, ki so nam ga pripravili organizatorji in ki je bil zares zelo obsežen, naporen a koristen. Program se je vsak dan začel ob 08.00 zjutraj in končal ob 20.00 zvečer, s prostim časom za kosilo.

Na kratko bom navedla aktivnosti, ki smo jih imeli v teh šestih dneh seminarja.

Prvega dne (torek, 23.september) smo imeli ob 16.00 uri v hotelu Astral prvi skupni sestanek, kjer nas je v imenu organizatorja pozdravil gospod **Matjaž Kek**, podpredsednik Urada vlade za informiranje. Poudaril je, da Urad teži k dajanju informacij o dogajanjih v Sloveniji, v državni sferi. Pri tem je dejal, da so tri najpomembnejše stvari: da javnost ve, da javnost razume in da javnost odobrava. V tem letu so imeli dva velika projekta: osveščanje javnosti za velike projekte vključitve v EU in vključitve v NATO. V 2004. letu je prioriteta izobraževanje mlajših in predlaganje čimboljših programov za vlado.

Na tem prvem sestanku, smo se vsi sodelujoči predstavili, kot tudi društva iz katerih prihajamo ter si med seboj razmenjali glasila, ki jih izdajamo ali urejamo. Tu moram poudariti, da je večina sodelujočih na seminarju, iz elektronskih medijev (radio in TV). Naš časopis je bil zelo dobro sprejet. Na tem prvem sestanku je bilo prisotnih nekoliko novinarjev iz slovenskih medijskih hiš, najbolj aktiven v spremljanju našega dela od začetka do konca pa je bil novinar RTV Ljubljana **Ivan Merljak**, ki je napravil številne intervjuje, reportaže in fotografije. Tega, prvega dne smo imeli svečano skupno večerjo v hotelu Astral.

V sredo, 24.septembra smo imeli v prostorih Urada vlade za informiranje srečanje z gospo **Špelo Store**, predstavnic Društva novinarjev Slovenije, s katero smo se med ostalim, pogovarjali o možnostih (in potrebah) našega pristopa v to društvo in v tem cilju napisali tudi prošnjo. Seveda je pogoj za pristop temu društvu, da se ukvarjaš in preživljaš z novinarstvom.

Naš stalni vodja in organizator, **dr. Zvone Žigon** je predstavil Urad R Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Urad Vlade R Slovenije za informiranje, o delu tega urada pa je govorila **Sabina Popovič**.

Popoldne, po končanem kosilu v gostilni Puccini, ob 14.30 uri smo bili na Filozofski fakulteti gosti Centra za slovenščino kot drugi (tuji) jezik. Center nam je predstavil gospod **Marko Stobe**, izredni profesor na oddelku za slovenščino. Zatem je gospa **Lidija Pogačnik**, predavala na temo najpogostejše napake pri pisanju v slovenščini in smo imeli praktične vaje na to temo. V nadaljevanju je gospodična **Renata Azman** predavala zelo zanimivo na temo novinarski žanri, razlagajoč prvo sistematičnost žanrov: informativna in interpretativna, pri tem je poudarila pomembnost objektivnosti, avtonomnosti in strokovnosti novinarja.

Četrtek, 25.september se je pričel z obiskom Radia Slovenije. Pozdravila in predstavila z uredništvom Oddaje za Slovence po svetu, nas je gospa **Maca Švabič**. Zatem sta gospe **Ajda Kalan** in **Nataša** održale zelo praktične in koristne govorne vaje vseh sodelujočih pred mikrofonom. Žal, nismo imeli več časa za tovrstne praktične vaje.

Ob 12,00. uri smo imeli obiske na Televiziji Slovenije, ki nam jo je predstavila gospa **Janja Kovačič**, izpred Oddaje za tujino, v kateri dvakrat mesečno pripravljajo 25-minutni program za tujino. Med obiskom prostorov TV Ljubljne, smo se lahko prepričali v zelo moderno opremljenost te hiše. Kot darilo smo dobili dve kaseti.

Po kosilu, v pivnici Kratochwill, ob 14,30. uri, smo obiskali privatizirano, novourejeno časopisno hišo Delo. Tu nas je pozdravil gospod **Darjan Kušer** (v tistem trenutku, kandidat za glavnega urednika časopisa Delo). Ta hiša je vsem sodelujočim na seminarju podarila najnovejšo izdajo Slovenskega pravopisa.

Ob 17,00. uri smo imeli lep sprejem in srečanje v zelo poslušanem Radio Ognjišču, crkveni radijski postaji, ki nam jo je predstavil gospod **Franci Trstenjak**, glavni in odgovorni urednik Radio Ognjišča, gospod **Matjaž Merljak**, voditelj na tem radiu, pa je z vsakim sodelujočim na seminarju naredil kratek intervju.

SEMINAR ZA NOVINARKE IN NOVINARJE SLOVENSКИH IZSELJENSKIH MEDIJEV

Program je bil resnično obsežen, a dobro organiziran in koristen. Nas trinajst udeležencev smo se imeli zelo lepo skupaj. Obljubili smo si, da bomo tudi v bodoče kontaktirali, kar se zares dogaja. Kontaktiramo med seboj prek interneta.

Petek, 26. september se je pričel z obiskom Slovenski tiskovni agenciji, kjer nas je urednica za področje EU gospa **Mihela Zupancič** spoznala z delom te agencije, ustanovljene 1991, po raspadu TANJUGa, in z novim kadrom. 95 % agencije je v lasti države, dnevno pa pripravljajo okoli 350 novic, imajo pa tudi servis za tujino.

Spremljanje zakonodaje na tem področju, ki se tiče Slovencev v zamejstvu in po svetu

Ob 10,00. uri smo imeli v Državnem zboru Republike Slovenije, srečanje s predsednikom Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za

Predsednik Državnega zbora R Slovenije gospod Borut Pahor in udeleženci seminarja

odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, gospodom **Francom Pukšičem**. Po končanem pozdravnem govoru, nas je seznanil z delom Komisije, ki je v preteklih treh letih obiskala veliko število slovenskih društev. - In kot novo nalogo poleg teh obiskov, smo obiskali parlamente oziroma vlade in ministrstva na državni pa tudi na regionalni ravni in celo na občinski in županski ravni. Izkazalo se je, da so ti naši obiski, ki so povezani z uradnimi obiski, zelo dobrodošli v obeh smereh, to je glede razpoznavnosti in prepoznavnosti Slovenije kot samostojne države in sveda promocija Slovenije na tem področju, ki se tiče Slovencev v zamejstvu in po svetu.

Pogovori, ki so sledili so potegnili vrsto vprašanj, ki še niso rešena v odnosih Slovenija - Slovenci v zamejstvu in po svetu, se pa pričakuje, da se bo večina rešila če bo sprejel zakon v Državnem zboru.

Imeli smo tudi kratko srečanje in spoznavanje s predsednikom Državnega zbora Republike Slovenije gospodom **Borutom Pahorjem** in smo se tudi fotografirali za spomin.

Zatem, smo se srečali in koristno pogovarjali z ministrom Ministrstva za evropske zadeve gospodom dr. **Janezom Poločnikom** in sekretarjem Ministrstva za zunanje zadeve R Slovenije gospodom **Samuelom Žbogarjem**.

Po kosilu v Ekonomski kleti, že ob 15,00. uri smo bili v Ministrstvu za informacijsko družbo, kjer so nam zelo informativno o delu tega ministrstva govorili ministri dr. **Pavel Gantar**, državni sekretar dr. **Jozsef Gyorkos**, in svetovalec vlade R Slovenije magister **Robert Guštin**,

ter gospa **Jelena Aleksić** zadolžena za odnose z javnostjo.

Narodna in univerzitetna knjižnica

Delovni del programa za petek se je končal z obiskom Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Sprejela nas je gospa mag. **Rozina Švent** in nas seznanila o nastanku knjižnice v Plečnikovi palači, katere gradnja se je začela še v 17. stoletju in za katero rečejo, da je nacionalna ikona.

Imeli smo priložnost ogledati si razstavo »Sem senca zapuščen«, avtorice g. Švent, ob stoletnici rojstva dr. Tineta Debeljaka. Predstavljeno je življenje in delo pomembnega slovenskega kulturnega ambasadorja, ki

je na nek način živel v dveh domovinah: v Sloveniji se je rodil, živel pa je 50 let v Argentini, kjer je tudi umrl.

Gospa Rozina Švent nam je iz specialnih sefov, kjer se čuvajo pomembni stari dokumenti, pokazala stare rokopise na pergamentu iz 16. stoletja, originalne rokopise dr. Franceta Prešerna, Simona Gregorčiča... Govorila je o načinu čuvanja tako značajnih rokopisov. Izkazala je tudi zainteresiranost za glasila, ki jih izdajamo v naših društvih in nas prosila, da jih dostavljamo tej knjižnici, kajti pomembno je imeti na vpogled, kako se neguje jezik in kultura Slovencev v svetu. Dan smo končali s skupno večerjo v gostilni Mrak.

Obisk pri Slovencih v Avstriji in na Madžarskem

Sobota in nedelja sta bili manj naporni. Potovali smo v Avstrijo in na Madžarsko, z modernimi mini busi, poti pa so lepo urejene. Samo potovanje je bilo zares prijetno. Vsi udeleženci seminarja, razen mene, so bili v Portnu - Avstrijska Štajerska (jaz nisem imela vize in sem ostala v G. Radgoni, do njihove vrnitve okoli 3 ure). Ostali so imeli ogled slovenskega kulturnega centra »Pavlova hiša«, predstavitev dvojezičnega časopisa »Signal«, ki so ga prinesli tudi meni. Po kosilu v G. Radgoni, smo si ogledali šampanjsko klet s prostori, kjer se dobija Zlata radgonska penina. Probali smo jo in zares je odlična.

Ob 16,00. uri smo obiskali v Bogojni Plečnikovo cerkev, kjer nam je župnik zelo lepo razložil pomembnost te cerkve in o njenem nastanku. Šli smo v Filovce in si ogledali najstarejšo lončarsko obrt, ki jo je prevzel mladenič star 18 let, študent gradbeništva. Skupaj z družino se trudi, da lepo obrt ohrani v izvorni obliki, z rekonstrukcijami starih hiš in okolice pa bi rad privabil turiste.

V Monoštru nas je ispred Slovenskega doma »Lipa«, sprejela gospa **Marijana Sukič**, ki je hkrati glavna in odgovorna urednica časopisa Porabje. Ta večer smo si ogledali polurni film o praznovanju pusta, kjer so prikazani stari običaji Slovencev ob tem prazniku. V nedeljo dopoldan smo imeli priložnost spoznati Monošter, mesto staro preko 800 let, sedaj z 9.500 prebivalci, od katerih je 2.500 Slovencev. Obiskali smo tudi lepo urejeno staro osnovno šolo Josef Kossics, v katero v 8 razredov hodi samo 56 učencev. Pouk poteka v madžarščini in slovenščini. Ogledali smo si tudi lepo staro mestno cerkev iz 18. stoletja. Porabski Slovenci so se v društvu »Lipa« zbrali 1990. leta, sedaj pa imajo 12 kulturno umetniških društev, vsakodnevno radio oddajo od 16,00. do 17,00. ure, ob nedeljah pa od 12,00. do 14,00. ure. Časopis »Porabje« izhaja že 13 let vsak drugi četrtek. Finančno in vse druge pomoči porabski Slovenci v zadnje čase dobijo od Madžarske in Slovenske vlade. V sklopu lepo urejenega kulturnega doma porabskih Slovencev »Lipa«, je tudi uredništvo časopisa in radio, restoran in hotel, kjer smo bivali in bili zares lepo ugoščeni. Naša gostiteljica, gospa Marija Sukič se je resnično potrudila, da bi nam bivanje v Monoštru ostalo v najlepšem spominu.

V času nedeljnega dopoldneva smo bili tudi gosti v slovenskem konzulatu, ki obstaja v Monoštru od 1998. leta. Sprejem je priredil konzul gospod **Marko Sotlar**, ki je v času našega obiska služboval tretjo nedeljo v konzulatu. Po lepem vremenu, nam je v vrtu konzulata skupaj s svojimi uslužbenci priredil tudi zakusko. Iz Monoštra smo odšli po končanem kosilu v »Lipi«, polni nepozabnih vtisov o naših gostiteljih, posebej Marijani Sukič.

Program seminarja je bil obsežen a zelo dobro organiziran

Ponedeljek, 29. september, zadnji dan seminarja v avli hotela »Turist« so se prebirali in urejali vtisi. Ocena je, da je bil program seminarja zares obsežen ampak dobro organiziran in v popolnosti realiziran. K temu je sigurno največ zasluge pripisati našemu neposrednemu organizatorju in vodji seminarja dr. **Zvonetu Žigonu**. Sodelujoči seminarja so poudarili, da vsak tolar, ki ga Slovenija vloži za Slovence v zamejstvu in po svetu, ni strošek pač investicija, ki se vrača skozi negovanje slovenskega jezika in kulture v tujini. Želela bi, da se taki in podobni seminarji za Slovence novinarje iz celoga sveta organizirajo vsako leto, po možnosti naj bi bili bolj tematsko vezani za novinarski poklic. Potegnjena so tudi vprašanja možnosti vrnitve Slovencev v R Slovenijo, dobjanje štipendij za študij v Sloveniji, zaposlitev in podobna vprašanja. Rečeno nam je, da se bo o teh vprašanjih veliko govorilo na Svetovnem vseslovenskem kongresu, kajti to ni bila tema tega seminarja.

Dati so tudi intervjuji maloštevilnim predstavnikom slovenskih medijev, ki so spremljali seminar.

Po slovenskem kosilu, smo si izmenjali naslove (elektronska pošta, telefoni, naslovi). Pomembno je poudariti, da smo se vseh trinajst udeležencev imeli zelo lepo skupaj in bi se radi še kdaj srečali. Obljubili smo si, da bomo kontaktirali med seboj, kar se že uresničuje preko interneta.

Slovenija je prelepa

Moje bivanje v Sloveniji je nadaljevano z obiskom sorodnikov v Ljubljani in Kranju, kjer imam dva strica in teto, tri bratrance in sedem sestričin in njihova številna družina. O emocijah ob teh srečanjih ne bi pisala, dovolj bo če povem, da se nismo videli preko 20 let. Izkoristila sem kratko bivanje v rojstnem kraju mojega očeta in obiskala meni draga mesta: Bled, Prešernovo hišo v Vrbi, alejo kulturne dedovščine v Breznici, kjer so postavljeni spomeniki velikomom tega kraja: Antonu Janši (1734-1773), Matiji Čopu (1797-1835), dr. Francetu Prešernu (1800-1840), Franu S. Finžgarju (1871-1962) in Janezu Jelenu (1891-1966). Med potovanjem so me navdušile lepo urejene hiše v vaseh, veliko rož na oknih in terasah, obdelani vrtovi, dobre ceste,... Vidi se, da se veliko dela in polaga v razvoj Slovenije in ohranjanje njenih naravnih lepote. Slovenija je prelepa zemlja. **Zlatica Radisavljević**

SLOVENSKI KNJIŽNI KVIZ 2003 - MIŠKO KLANJEC IN PREKMURJE

Isidora Nikolić dobila knjižno nagrado

Društvo Bralna značka Slovenije je 2003. leta organiziralo Slovenski knjižni kviz, namenjen Prekmurju in pisatelju Mišku Kranjcu.

Reševalce letošnjega knjižnega kviza je bilo treba spodbujati, da z različnimi vidi informacij spoznavajo geografske, zgodovinske in druge zanimivosti Prekmurja, da hkrati berejo dela Miška Kranjca in drugih prekmurskih književnikov.

Reševalo ga je 31.034 reševalcev s Slovenijo vred, od tega 116 slovenskih otrok zunaj Slovenije, ki so poslali pravilne rešitve: največ jih je bilo iz Švice, Nemčije, Bosne in Hercegovine ter iz SČG-e, iz Novega Sada tri pravilne rešitve.

Letos so bili prvič udeleženci tega kviza tudi slušatelji dopolnilnega pouka slovenskega jezika iz Novega Sada. Bila sem mentorica otrokom, ki so se tekmovali in jim pomagala pri reševanju vprašanj. Na ta način smo spoznavali Prekmurje in njegove književnike.

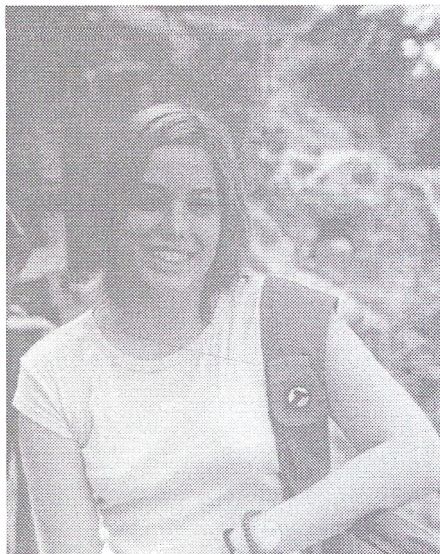
Pod mojim mentorstvom je uspešno reševalo naloge osem slušateljev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture. Ni pa mi jasno, zakaj niso poslali rešitve na naslovljene.

Osrednji dogodek je bilo snemanje TV oddaje »Povest o dobrih ljudeh« M. Kranjca na Ljubljanskem gradu. Tam je bilo letos prvič žrebanje med slovenskimi otroki iz Švice.

Izžrebana je bila glavna nagrada revije »Naša Slovenija«, ki jo je sprejela udeleženka iz Švice.

10 knjižnih nagrad so dobili udeleženci dopolnilnega pouka iz: Nemčije, Švice, Bosne in Hercegovine, med njimi pa je bila prva na seznamu moja učenka **Isidora Nikolić**.

Isidora Nikolić je odlična učenka VIII razreda OŠ »Đorđe Natošević« iz Novega Sada. Končala je šestletno glasbeno šolo -klavir. Uspešno se ukvarja z jeziki: angleščino, francoščino in slovenščino. Pet let je aktivni član francoske gledališke skupine v Novem Sadu. Septembra so obiskali Strasbourg in Pariz ter so bili sprejeti tudi v Svetu

Isidora Nikolić.

Evrope. Z gledališko predstavo so se predstavili dvakrat v Strasbourgu in dvakrat v okolnih mestih.

Sodelavci kviza v Sloveniji že snujejo Slovenski knjižni kviz 2004, ki bo zajemal Primorsko in pisatelja Srečka Kosovela.

Začnite brati njegova dela, da bi se pravočasno pripravili za reševanje nalog in doseganje nagrad.

Pripravila:

Silva Stakić

učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika

DIREKTOR »MERKATORJA« IZ BEOGRADA NA NAŠEM ZBORU

Sestanka, v oktobru, v Delavskem domu se je udeležil gospod Vladimir Kravčuk, direktor podjetja »MerkatorS«, ki v SČG posluje že eno leto. V kratkem nas je spoznal z organizacijo »Merkatorja« in o tem kako in kaj se dela, kakšna so upanja za bodoča dela...

Gospod nas je obvestil tudi o tem, da bo »Merkator« odpiral nove tržne centre. Za nas »Kredarčane«, pa je bilo najbolj zanimivo vprašanje glede odpiranja »Merkatorja« v Novem Sadu. Direktor nam je povedal, da bo »Merkator« začel z delom v Novem Sadu koncem leta 2004 ali začetkom 2005. leta (sedaj najverjetneje - marca 2005). Naši člani so imeli veliko vprašanj, najpogostejša pa so bila vprašanja: »Ali bo »Merkator« zaposlil »Kredarčane« v novem objektu?« Gospod Kravčuk nam je pojasnil, da je »MerkatorS« registriran v SČG, in da je njihova praksa, zapošljevanje prebivalcev z območja kjer podjetje dela. Firma bo iskala samo trgovce in za vsako delovno mesto bo objavljen razpis. To pomeni, da pri enako zadoščenih pogojih, lahko upamo, da bomo imeli le določeno majhno prednost.

Na koncu bi se še zahvalil gospodu Radetu Prodanoviću, ki nam je pomagal, da vzpostavimo stik z gospodom Vladimирjem Kravčukom.

Rajko Marić, dipl. iur.

SIMON GREGORČIČ - PESNIK IN VIZIONAR

3. oktobra 2003 je v okviru rednega srečanja Društva Slovencev »Kredarica« Novi Sad, poleg stalne rubrike »Informacije o delu Društva«, bil tudi kratek kulturni program »Simon Gregorčič, pesnik in vizionar«, ki ga je popestril pevski zbor »Kredarica«. Predsednik DS »Kredarica« gospod Albert Kužner je podal poročilo o delu Društva, informacijo o ukinitvi viznih olajšav, prav tako

tudi informacije o prireditvi, ki jo pripravlja naše društvo, v sodelovanju z gostujočimi slovenskimi društvi iz Beograda, Subotice in Zrenjanina in bo 22. novembra 2003 v sinagogi Novi Sad z začetkom ob 19. uri.

Prav tako je gospod Kužner prebral tudi nekaj zabavljivih napisov in šal, ki so trenutno zanimivi v Sloveniji.

Kratek kulturni program o pesniku Simonu Gregorčiču je pripravila gospa

Angelca Arandjelović, učiteljica pouka slovenskega jezika.

Pevski zbor »Kredarica« je pod dirigentsko palico g. Suzane Gros zapel narodno pesem.

Življenjepis Simona Gregorčiča in njegove pesmi iz bogate pesniške zbirke je prebrala Elza Ajduković. Pesem »Soči«, hvalnica reki Soči, je slovensko publiko še posebej ganila.

Elza Ajduković

PETAR BARBEK - ELEKTROTEHNIK, UPOKOJENEC

Idoč sledi zapisnika, pogovora in spomina pot me je odvedel, enega lepega jesenskega dne do Petrovaradincev. Tokrat je bil moj sogovornik eden njih, gospod Petar Barbek.

Bi mi prosim povedali nekaj o sebi?

Rojen sem 1. aprila 1941. leta v Petrovaradinu od očeta Petra, Hrvata in matere Slavice, rojene Sušnik z Brega pri Sevnici. Mati je z 12. leti s sestro Ano prišla sem, delati pri družini Frank. Sestra se je vrnila v Sevnico, se poročila, mati pa je leta 1932 spoznala očeta, se poročila, 1935. leta se je rodil moj starejši brat Vladimir (sedaj pokojni), jaz pa sem rojen 1941. leta. Osnovno šolo sem končal v Petrovaradinu, srednjo industrijsko šolo pa v Novem Sadu. Zaposlil sem se v »Neimaru« za eno leto, sledi vojska (Kičevo, Makedonija), po vrnitvi iz vojske so me zaposlili v Krajevni skupnosti, ker sem igral rokomet. Po enem letu je skupina meščanov ustanovila podjetje »Avtomatika«. Tu delam okoli 10 let. Nekako v tem času pridejo predstavniki JLA, ki so mi ponudili delo v »Ratnem vazduhoplovstvu«. Tu sem delal 23. let. Tedaj zbolim (vzeta mi je ena ledvica) in so me upokojili.

Oženil sem se leta 1970 z Jasno Voraček, dipl. econ. iz Petrovaradina. Imava dva sina: Danijela (1971) in Miroslava (1975). Sedaj Danijel, dipl. ing. agronomije živi v Nemčiji (Munchen), poročen z Nemko Klavdijo. Mlajši pa študira hortikulturo in je pri koncu študija. Mati mi je umrla 1965. leta nenadoma, a oče 1980. leta zaradi infarkta.

Vaše zveze s Slovenijo?

Ko sem bil majhen, me je mati vsake počitnice vodila v Sevnico in tako sem

odhajal do odhoda v vojsko. Sedaj imam tam še sestrično Milico Jeke in živi v Sevnici, ter bratranca Dušana Butkovića, ki živi v Mariboru. Smo v stalnem tele-

fonskem kontaktu, redno pa enkrat na leto odhajam tam, da jih obiščem, kot tudi grobove.

Kakšne težave ste imeli pri Vašem delu?

Največja težava je bila veliko siromaštvo po drugi svetovni vojni, vse do leta 1960. Bil sem siromah. Kasneje smo si opomogli: služba, plača, bilo je že bolje. Delal sem po pogodbi kot civil v RV.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Tudi zanimivost je povezana za otrštvo. V petdesetih letih smo imeli radio in nekega dne pri zajtrku sem rekel očetu: »Boš tudi njim dal jesti?«, »Komu?«, »Njim v radiu.« Oče se je smejal in me spoznal z osnovami funkcioniranja radia. Tako je začelo moje zanimanje za elektrotehniko in življenjsko opredelitev.

Druga zanimivost je, ko smo se z zapreznim vozom kot rokometni klub iz Petrovaradina peljali v Kač, da odigramo tekmo.

Bili ste med utemeljitelji DS »Kredarica«. Kakšni so vaši spomini?

Gospod Albert Kužner mi je sosed pa sva se večkrat pogovarjala od kod je kdo in koga imam v Sevnici. Nekega dne me je vprašal, če bi pristal, da bi tudi jaz bil v skupini, ki želi ustanoviti Društvo Slovencev. Odgovoril sem pritrdilno. Kmalu za tem je prišel z gospodom Mihevcem po moj podpis. Potrebno nas je bilo najti zadostno število zaradi registracije. Jaz sem bil osmi.

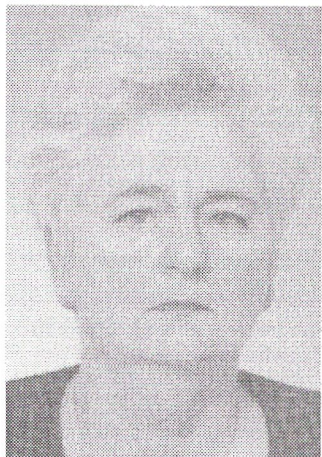
Zbirali smo se v Slovaškem domu, informirali se, delali, bil je potreben statut, sredstva za nadaljno delo in načrti. Aktiven sem bil vse do leta 1998/99. Zatem eno leto, zaradi zdravja, mojega in bratovega, nisem prihajal, plačal sem samo članarino, pa je bil predlog, da me izključijo. No, do tega ni prišlo, ne vem pa komu se je treba zahvaliti: članarini ali nekemu od ljudi. Po rešitvi mojih problemov, zopet redno prihajam.

Kaj bi sporočili članom Društva Slovencev »Kredarica«?

Prihajajoč na naše sestanke, slišim komentarje naših članov, predvsem mlajših, da je predsedujoč »davež«, da so sestanki dolgočasni in vrsto drugih komentarjev, neprimernih, postavljajoč v ospredje osebni interes okoli dobijanja viz ali državljanstva. Moje sporočilo bi bilo, da treba biti član DS »Kredarica« iz ljubezni, šele zatem ustvarjati svoje pravice tudi v okviru tega.

Pogovor vodila:
Marija Lovrić

Od te številke »Kredarica« uvajamo novo, stalno rubriko »Zdravnik vam svetuje«. V tej in naslednjih številkah bo z nami naša članica prof. dr. **Marija Vindiš Ješić**, internistkinja-kardiologinja, redna profesorica Medicinske fakultete v Novem Sadu in načelnica oddelka splošne kardiologije

Prof. dr. Marija Vindiš Ješić

Inštituta za kardiovaskularne bolezni v Sremski Kamenici.

Naslednje vprašanje za dr. Marijo Ješić je: **Kakšna je to bolezen arterijska hipertenzija ter kako se kontrolira in zdravi?**

-Zvišani krvni pritisk ali arterijska hipertenzija je najštevilnejša nenalezljiva bolezen sodobnega človeštva. Domneva se, da pri nas 28 % prebivalstva boluje od te bolezni, kar je več kot 2.000.000 ljudi. Hipertenzija povzroča velike zdravstvene in socialno-ekonomske probleme.

Krvni pritisk je sicer mehanski pritisk, ki pritiska kri na notranjo površino stene arterije in se meri v milimetrih živosrebnega stolpa (mmHg)

ali kilopaskalih (kPa). Velikega pomena je pravilno merjenje krvnega pritiska. Običajno ga merimo na nadlahtju in to obojestransko. 2-3 krat zapored v presledkih od 2-5 minut in računamo srednjo vrednost. Najmanj pol ure pred merjenjem krvnega pritiska, naj se pacient ne bi vznemirjal, bil fizično obremenjen, naj ne bi kadil in pil kave. V nekaterih primerih se celo priporoča merjenje krvnega pritiska v sedečem ali ležečem položaju. Danes so mnenja, da je normalni krvni pritisk 120/80 mmHg. Toleranca je do 140/90, ne glede na življensko dobo. Višji pritisk od navedenega se smatra zvišanim. Krvni pritisk se meri z dva tipa aparata: sfingomanometri (živosrebrni ali aneroidni) in avtomatski (digitalni). Prednost imajo manometri.

Največje število bolnikov, celo 95 % spada v skupino esencialnih ali primarnih hipertoničarjev, kar pomeni, da je vzrok bolezni večstranski ali neznan in vsega 5% so sekundarne hipertenzije, posledice določenih bolezni (ledvic, endokrinološke bolezni, bolezni centralnega živčnega sistema, itd.) Nagnjenost k nastajanju hipertenzije je genetska predispozicija, toda na nastanek bolezni vplivajo še mnogi drugi faktorji kot npr. življenska doba (starejše osebe), prevelika uporaba soli v hrani, pogoste stresne situacije, debelost, fizična neaktivnost, čezmerno pitje alkohola, kave, kajenje, hormonske motnje, posebno nekaterih, itd.

Hipertenzija je ena od najpomembnejših faktorjev rizika za nastanek ateroskleroze, kar pomeni motnjo, oziroma poslabšanje cirkulacije v koronarnih arterijah in to lahko povzroči angino pektoris, infarkt miokarda, slabosti srca. Motnje pa lahko nastanejo tudi pri perifernih

arterijah, zaradi česa pride do bolečin v listih nog pri hoji, do ran, gangrene, itd. Zvišani krvni pritisk lahko povzroči motnje cirkulacije v ledvicah, kar ima za posledico oslabele ledvične funkcije, nadalje slabo cirkulacijo v možganih, zaradi česa pride do možganskega udara ali kapi, če je nastal nenadoma in posledica so lahko motnje v spominu in koncentraciji, če se razvija počasi.

Zvišan krvni pritisk je zelo potuhnjena bolezen, predvsem zaradi tega, ker je praktično brez simptomov. Ko začne bolnik čutili težave zaradi hipertenzije, je to zaradi neke od komplikacij, ki jih je povzročil krvni pritisk. Zaradi tega je od velikega pomena zgodnje odkritje te bolezni, ki se sicer zelo enostavno odkrije in to z merjenjem. Zato ni brez pomena, da si občasno izmerite pritisk, še posebej v starejših letih. Vkolikor je imel pacient v družini (krvni sorodniki) hipertoničarje, primere možganske kapi, srčnega infarkta ali srčne slabosti in je debel ter ima pogoste glavobole v zatilju ali vrtočglavice, je potrebno takoj preveriti krvni pritisk. Visoki krvni pritisk se lahko meri tudi s 24-urnim monitoringom, ki mnogo pomaga zdravniku pri izbiri načina zdravljenja. Danes razpolagamo z mnogimi učinkovitimi zdravili za zdravljenje te bolezni. Osnovni principi zdravljenja so, da zdravila in njih količino določi zdravnik in da se uporabljajo kontinuirano, a ne »po potrebi«.

Poleg medikamentov je velikega pomena tudi higiensko-dietni režim življenja in prehrana. To pomeni pravilno prehrano s čim manj kuhinjske soli, telesno težo spraviti v normalno stanje, izogibati se stresov in se umerjeno sprehajati po svežem zraku, itd.

Prof. dr. Marija Vindiš-Ješić

Poletna šola slovenskega jezika v Ljubljani

IN ZANIMIVI IN VSI SO ZALJUBLJENI V SLOVENIJO

Letos je bila v Ljubljani že 22. poletna šola slovenskega jezika. Tudi jaz sem bila prisotna na dvotedenskem tečaju in to v drugi polovici meseca julija. Slušatelji so bili iz celega sveta, oziroma iz 35 dežel. Veliko sem jih spoznala. Vsi so bili zelo prijazni in zanimivi in vsi so zaljubljeni v Slovenijo, njene lepote in seveda v slovenski jezik. Tudi slovenščino sem se naučila.

Pouk smo imeli vsak dan dopoldne. Bilo je veliko skupin, odvisno od znanja jezika. Vsako popoldne smo imeli neko organizirano aktivnost. Šli smo v muzej novejših zgodovine, galerijo, kino, risali smo na panjske končnice, en večer smo šli na koncert na Ljubljanski grad, nek drugi večer pa smo poslušali pesmi zanimivega satiričnega slovenskega kantavtorja, pa tudi sami smo si kdaj zapeli. Imeli smo še veslanje po Ljubljani, odbojkaški turnir, večer slovenskih ljudskih pravljic in še bi lahko naštevala. Vsak dan smo se lepo zabavali. Tudi ekskurzijo smo imeli. V soboto so nas peljali z avtobusom na Dolenjsko. Najprej smo obiskali samostan pri Stični, a zatem Novo mesto. Bili smo na Otočcu, na koncu pa smo se tudi kopalji v reki Krki. Reka je bila kar mrzla, a smo vseeno uživali. Med vrnitvijo v Ljubljano je bilo v avtobusu zelo veselo. Peli smo in igrali mini kviz. Zmagala sem in dobila steklenico znanega dolenjskega vina cvička.

Nedelja je bila prosta. Z nekaj dekletki iz poletne šole smo odpotovali na Bled in Bohinj.

Naslednji teden smo poleg pouka slovenskega jezika, imeli tudi druženja po ves dan. Različne starosti slušateljev niso predstavljale problem. Bilo je celo slušateljev, ki so bili starejši od 60 let, pa tudi najstnikov. Vedno smo bili skupaj, se pogovarjali o svojih kulturah, interesih, različnih jezikih,...

Na koncu tečaja smo imeli maturantski večer. Vsaka skupina je nekaj priredila in smo dobili diplome. Zatem smo odšli v diskoteko in plesali

do jutra. V soboto je bil odhod. Morali smo se vrniti domov in smo bili vsi skupaj zelo žalostni.

Kaska (Poljska), Ivona (SČG) in Daria (Italija)

Slavo je bilo najtežji del tečaja. Zmenili smo se, da se naslednje leto ponovno srečamo, medtem pa se bomo med seboj dopisovali.

Ivona Skokandić

«Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel ...
Ognja prepoln, poln sil
neizkaljen k pokoju bom legel.
Ogenj me v prsih bo žgal,
Zin me ne bo mogel izžgati,
neutrujen jaz rad bi spal
takrat in ne bom mogel spati.»

Srečko Kosovel, pesnik Krasa, revolucije in smrti je rojen v Sežani na Krasu v številni in skromni učiteljski družini. Otroška leta je preživel v Tomaju, a mladost v Ljubljani, kjer je obiskoval realko, pozneje pa študiral na univerzi slavistiko in romanistiko. Umrl je mlad, bil je star komaj 22 let, za seboj pa je zapustil veliko neobjavljenih pesmi.

Hudi časi po prvi svetovni vojni, kulturna kriza in socialni problemi v slovenskih krajih, posebno pa mladostna doživetja človeka, ki je tesno povezan s svojo pokrajino, s svojim narodom in njegovim izročilom, so bit poezije enkratnega slovenskega pesnika Srečka Kosovela. V poeziji se je Srečko Kosovel oglašil že kot petošolec v literarnemu krožku Kres. Sodeloval je pri različnih revijah, najbolj pa se je razvil ob borbeni Mladini, ki je raziskovala nezdrave slovenske kulturne razmere. Kot član visokošolskega društva Ivan Cankar, je Srečko Kosovel nastopal s predavanji, v katerih je govoril, da osnovno načelo umetnosti mora biti resnica in da prava umetnost mora biti blizu navadnemu človeku. V svojih pesmih Srečko Kosovel doživetno riše kraško pokrajino, njene vasi, njene gmajne, izpoveduje ljubezen do matere in sočutje s trpečim. Piše, da bo prelito še mnogo krvi, preden bo ljudstvo svobodno zadihalo.

Srečko Kosovel je živel daleč od doma osamljen, celo svoje kratko življenje je hrepenel po kraški zemlji, po materi. Prav dobro je čutil, da mu bo življenje kmalu izteklo in da bo mlad umrl. Samotne podobe Krasa z bori, brinjem in belim kamenjem so prilegale njegovemu otožnemu raspoloženju in slutnji bližajoče se smrti.

KRAŠKA VAS

I
Sam
čez vas.

V temah
tulijo latniki-
burja prepleza
zidovje, v okno
udari: »Kdo?»

Okno razsveti
temo.

In na koncu vasi
bor završi-
vztrepeta,
ko me spozna...

II
Strme strehe v temini
spe;
slamnate, kamnate,
mrke vse,
z nizkimi čeli.

Na prsi so ljudje
roko razpeli.

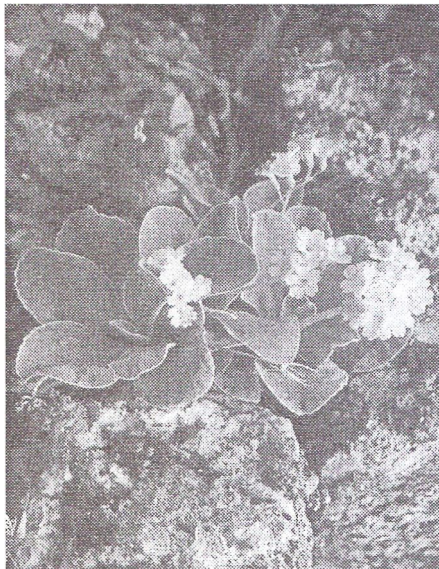
Kako?
Zakaj?
»Umri ali pojdi nazaj!«

III
Borovo morje
šumi temno-
Jadran bije v obal,
v temo,
burja buta
v okno mrtvo.

Noč je nad kraško vasjo.

Kdo obupuje?
Kdo vzdihuje,
da ga prekolnem
v srcu tem bolnem?

Kdo?

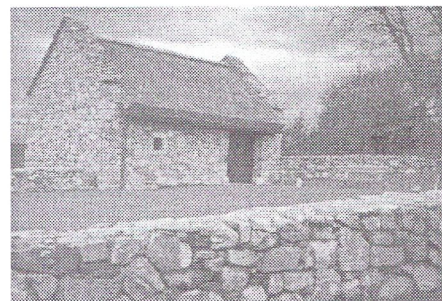

NA VEČER ZAGORI

Na večer zagori kraška
pokrajina v ognju kot zlata,
ko da duši me ta zubelj,
plamteč do neba,
sušeč roso srca ...

Moje oči so žalostne,
žalostne nad to tiho,
mrtvo pokrajino,
koder drevje ne vrši,
koder ptički ne pojo
in samotni korak le odmeva
skozi njo.

Zdi se mi, ko da sonce
ostavlja jo zadnjikrat. -
Žalosten je moj pogled
po ugašajoči pokrajini.

O MATI

O mati, ne vem, kako
bi vam rekel in kaj
kraške stene so me podrle,
pobile do tal.

In mojih sanj rosnobleščeči,
zlati sijaj je v duši stemnel,
na mojih prsih so kraške stene,
ne vem, kako bom živel.

Kot v zlatem ognju gori
okno tvoje sobe v večerno stran,
čutim, kako lije iz srca kri,
čutim brezmoč svoje strte roke,
čutim brezmočnost svojih sanj.

VAS ZA BORI

V oklepu zelenih borovih rok
bela, zaprašena vas,
poldremajoča vas
kot ptica v varnem gnezdu rok.

Sredi dehtečih borov postanem:
Ni to objem mojih rok?
Velik objem, velik obok
za tako majhno gručo otrok.

Za zidom cerkvenim je pokopan
nekdo. Na grobu šipek cvete.
Iz bele vasi bele poti -
in vse te poti v moje srce.

Priredila:
Desa Poslon, profesorica in
učiteljica pouka slovenščine

SREČANJE SORODNIKOV PAJEK

Po dolgih pripravah in dopisovanju s sorodniki iz Slovenije, je bil končno določen datum 23.08.2003. leta za dolgo pričakovano in željeno srečanje.

Družina Pajek je po rodu s Huma pri Ormožu. Moj ded Anton in babica Marija sta imela devet otrok. Moj oče Alojz je eden od njih.

Žal, sedaj ni nihče od njih več živ. Njihovi otroci, nas štirinajst, smo se srečali v njihovem rojstnem kraju. Na tem srečanju nas je bilo prisotnih 53 Pajkovih sorodnikov. Pripotovali smo iz vseh krajev sveta. Najdaljšo pot je opravil moj brat Zvonko, saj je prišel iz daljne Kanade, sestra Ivanka iz Frankfurta, sestra Zina iz Beograda in jaz iz Novega Sada, mnogo sorodnikov s Hrvaške a največ iz Slovenije.

Srečni in vidno vznemirjeni kaj bomo videli po tolikih letih, smo se počasi približevali cilju. Pred nami je prelepa Štajerska, »vinska cesta«, kjer pridelujejo znano vino »jeruzalem«. Nizajo se lepo obdelani vinogradi, gosti gozdovi, lepo urejene hiše z raznobarnim cvetjem na oknih in balkonih.

Privrejo spomini in solze v oči. Pred veliko leti smo po tej poti potovali s svojimi starši na šolske počitnice. V daljavi vidimo obrise hriba nad Humom s prelepo cerkvico, ki kljubuje času in bdi nad pridnimi ljudmi, ki tu živijo.

Človek iz tega kraja ni uničil naravne lep-

ote. Vse je nedotaknjeno, narava s svojo lepoto služi človeku in zato jo on neguje, olepšuje in pazi, kajti on mu je vir življenja.

Zelo številna družina Pajkovih je zbrana.

Pred nami je nova, namesto stare, dedkove hiše. Vsi smo srečni, da smo ponovno skupaj. Veselje se je začelo, ko je »notar«, sorodnik Mirko, razdelil slavljenjem plakete.

Po svečanem delu in fotografiranju je nastalo veselje ob številnih slovenskih specijalitetah, dobrem, hladnem vinu, glasbi in pesmih. Plesali in pogo-varjali smo se še dolgo v noč.

To srečanje nam bo vsem ostalo v spominu, do konca življenja.

Naše snidenje bi bilo mnogo lepše, da smo ga organizirali veliko prej, ko so bili naši starši še živi. Prav gotovo bi uživali gledajoč tako številčno, složno in veselo družino.

Srečanje je organizirala sestrična Martina in njen mož Mirko iz Litije pri Ljubljani.

Veliko pojedino je pripravil bratranec

Štirinajst otrok Pajek v rojstnem kraju svojih staršev

Jožek Murad v svoji hiši s Huma pri Ormožu s svojo številno družino. Vsi smo mu brezkončno hvaležni.

Dogovorili smo se, da se v bodočnosti snidemo vsako leto v rojstnem kraju naših staršev in tako obnovimo ter utrdimo neprekinjeno zvezo z našo drugo domovino Slovenijo.

Ljubica Pajek Palič

Foto: R. Hadžić

TIJANA RAJČETIĆ MISS UNIVERZITETE NOVEGA SADA

Članica DS »Kredarica«, devetnajstletna Tijana Rajčetić, študentka prvega letnika Fakultete za uslužni biznis, je 22. novembra 2003. leta, v diskoteki »Paradizo«, izbrana za miss Univerzitet v Novem Sadu.

Naša Tijana je za zasluženno prvo mesto, od turistične agencije »Grand turs«, dobila potovanje v Grčijo, na pripravah za kraljico univerzitet Srbije in Črne Gore pa je bila v Mariboru.

Naši Tijani želimo veliko uspeha, predvsem na fakulteti, a tudi na tekmovanju za kraljico univerze Srbije in Črne Gore.

Kotiček za naše ustvarjalce

DOMOV

Nikoli več ne grem domov,
ker tam me nočejo,
bojijo se, ostanem
a vejo, da ne bom
za mano tarnati le hočejo.

Nikoli več ne grem domov,
postal sem tujec v svoji hiši,
plačilo gosta nočejo,
le zmerjati me hočejo.

Nikoli več ne grem domov,
srce se spomni,
da našel srečo sem drugot.
Da užil ljubezen sem povsod,
kjer sam sem bil, prehodil pot.

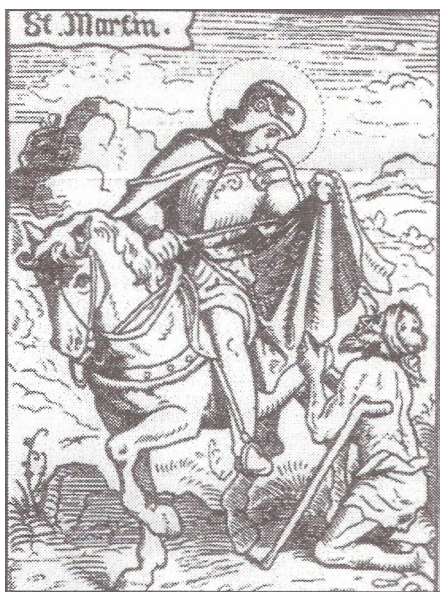
Nikoli več ne grem domov,
ko molil mir sem
dobil vihar,
ko ogenj sem gasil,
dobil požar.

Nikoli več ne grem domov,
ker tam me nočejo,
očitati, ker sem odšel,
tarnati, to le hočejo.

Elza Ajduković

MARTINOVO

Martinovo (11. november), ki zaključuje jesensko delo, je v Sloveniji splošno priljubljen praznik, posebej pa zato, ker je povezan z vinom, slovensko nacionalno pijačo. Okoli tega dne se mošt spremeni v vino in to je gotovo dober izgovor za veselje in praznovanje.

je; novo vino je treba na vsak način poskusiti, Martin pa odpre pipice na sodih ali kot pravi semiška pesem:

Pršu je, pršu sveti Martin,
On ga je krstil, jest ga bom pil.
Kume moj dragi, zdaj se napi,
dugo ga ne boš, zda se navži...

Šege in navade, ki se prepletajo okrog Martinovega, se ujema z ljudskim rekom, da je Martinovo »jesenski pust«. Tudi v tem primeru ima Sv. Martin bolj malo opraviti s tem, kar se na martinovanju in okoli njega godi.

Sveti Martin

A kdo je bil znameniti sveti Martin? Konstantinov milanski odlok iz leta 313 je dal kristjanom svobodo in enakopravnost s pogani. Takrat je Cerkev začela z nekaznovano misionarsko dejavnostjo in širila svoje poslanstvo. V Galiji, sedanji Franciji je to delo najbolj opravljal preprosti a nedvomno zvesti borec sveti Martin. Zaradi posebne pobožnosti, izredne skromnosti, ljubezni in strogega življenja je bil izredno priljubljen v ljudstvu, zato so se kmalu okrog njega in njegovega življenja spletile številne legende. Krščansko izročilo je kakor njemu, pelo hvalo samo še Antonu puščavniku in Miklavžu dobrotniku.

Martinovanje

Na Slovenskem so predstavljali svetega Martina predvsem kot usmiljenega vojščaka, ki z mečem reže svoj plašč, da ga bo dal golemu revežu. Takega ga kažejo oltarne slike. Precej kasnejša je legenda o goseh, ki naj bi izdala svetega Martina, ko se je skril pred papeževimi odposlanci s sporočilom, da je izvoljen za škofa. Gosi morajo zato na dan smrti svetega Martina umreti. Od tu naj bi bila navada, da je treba jesti na Martinovo nedeljo pečeno gos. Na Slovenskem in v ostalih vinskih deželah zahodne Evrope se je goski za martinovo pridružilo še vino, ki prav ta čas dozori. Povezava z martinovim je rodila legendo, da je sveti Martin spremljal vodo v vino kot Kristus v Kani galilejski. Na Slovenskem je poznana pesem na to temo: Vino pije sveti Martin, voda naj pa žene mlin.

Martinovo se v Slovenskih goricah proslavlja v zidanicah. Tudi v Beli krajini so vselej slovesno krstili vino. Gospodar je nagovoril zbrane goste, nakar so stoje izpili vino. Prej je bil mošt, od tega trenutka pa je vino.

DECEMBRSKI PRAZNIKI

Decembra je čas daril. Nosijo jih Miklavž, Božiček in Dedek Mraz; nekaterim samo eden od njih, tistim srečnejšim pa kar vsi trije. Praznovati se začne z ADVENTOM.

Advent

je čas pričakovanja in priprave. Začne se s prvo nedeljo v mesecu decembru.

Človek upa in pričakuje.

Advent pomeni pričakovanje in prihod.

Je priprava na Božične praznike: prvi prihod božjega sina k ljudem

in smeritev srca k drugemu Kristusovemu prihodu ob koncu časov.

Za advent pripravimo a d v e n t n i v e n e c iz smrekovih vejic in vanj pritrdimo 4 sveče. Vsaki teden prižgemo 1 svečo več, tako da zadnji teden pred božičem gorijo vse štiri sveče.

Miklavž (6. december)

Najbolj priljubljen svetnik iz širšega božično-novoletnega kroga je sveti Nikolaj, ki mu po navadi pravimo Miklavž. Pridne nagradi, poredne pa prepusti kaznim svojih spremljevalcev, parkeljnov. Ne »Božiček« ne »Dedek mraz« ga nista izpudrila.

Božič

25. december je krščanski praznik Kristusovega rojstva. Začne se s svetim večerom s polnočnico, to je maša ob polnoči med 24. in 25. decembrom. Ob teh praznikih se prepevajo posebne božične pesmi: Sveta noč, blažena noč; Ave Marija - Sveta Marija;... Med Slovenci je običaj, da se delajo jaslice in božično drevo. Zraven spada tudi praznično pogrnjena miza s skrbno pripravljenimi dobrotami.

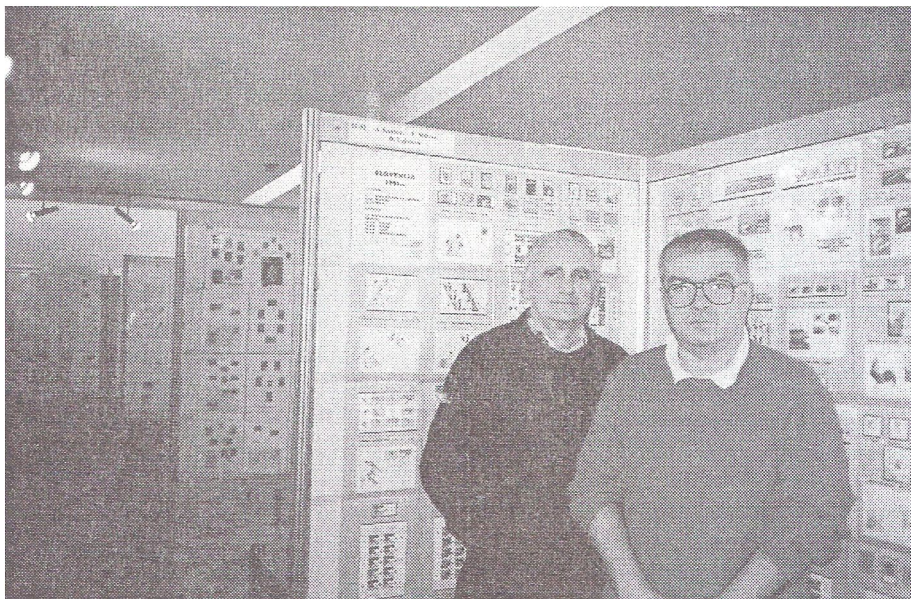
K božičnemu praznovanju spadajo tudi Sveti trije kralji (6. januar): Gašper, Miha, Boltežar, ki pridejo z darili iz daljnih dežel Vzhoda, da se poklonijo Jezusu.

Prišla je lepa sveta noč

Prišla je lepa sveta noč,
ki dala nam je vsem pomoč.
V skrivnost je potopljena,
kot zarja razsvetljena.
Pozdravljena bodi vekomaj
ti sveta noč, o sladki raj,
ti sveta noč, ti sladki raj,
o, sladki raj.
(Slovenska ljudska pesem)

Priredila:
Angelca Arandjelović

70 LET DRUŠTVA FILATELISTOV »NOVI SAD« 1933-2003

Društvo filatelistov je ustanovljeno 27. februarja 1933. Takrat se je imenovalo »Društvo novosadskih filatelistov« in je imelo 79 članov. Od takrat je društvo zelo aktivno razen v času II. svetovne vojne. Društvo organizira razstave raznih filatelističnih zbirk, kakor tudi srečanja filatelistov, redna tedenska sestajanja. Izdaja kataloge, prigodne kuverte, prigodne žige, dopisnice in posebne maksimum karte, na katerih so zabeleženi dogodki iz novosadske zgodovine, kulture, umetnosti, športa in drugih oblasti. Društvo je v svojem maksimumu razvoja imelo tudi 500 članov, sedaj pa jih ima okrog 100.

V društvu smo aktivni tudi člani »Kredarice«: **Albert Kužner**, **Franc Mibevc** in **Dušan Vujošević**. Na razstavi, ki je bila v Muzeju Vojvodine od 19.-23. novembra smo razstavljali tudi slovenske znamke na temo športa, faune in flore. Posebno pa je imel Albert Kužner predstavitev vinjet na znamkah Jugoslavije, Dušan Vujošević pa je izlagal na temo tenisa.

Sestavil: **Albert Kužner**

Š A L E

(iz časopisa upokojenecv Maribor)

»Kdo bo povedal najdaljšo besedo?«
»Jaz,« se oglasi Janezek.
»No, povej!«
»Elastika!«
»To pa že ni najdaljša beseda!« »Kako da ne? Saj jo lahko raztegneš!«

Novopečeni voznik se zaleti v avto pred seboj. Besni moški začne vpiti:

»Kako pa vozite? Ste sploh delali izpit?«
»Seveda sem! In to verjetno večkrat kakor vi!«

»Kako se reče človeku, ki vedno laže?«
»Lažnivec!«
»Kako pa se reče človeku, ki stalno govori resnico?«
»Bedak!«

Turist pride v Maribor in vpraša mimoidočega:
»Je bil kdaj v Mariboru rojen kak velik človek?«
»Kolikor se spominjam, nikdar. Veste, pri nas se rodijo samo dojenčki!«

»Halo, je tam policija?«
»Da, želite?«
»Tašča se je obesila!«
»Ste prerezali vrv?«
»Ne...še diha...«

Upokojenec predlaga stotniku v društvu upoko-jencev:

»Domislil sem si, kako bi lahko izboljšal uspeh streljanja v tarčo.«

»Kako?«
»Najprej streljajmo, nato pa narišimo kroge!«

»Kdaj govori ribič resnico?«
»Takrat, ko o drugem ribiču pravi, da laže.«

»Kakšna je razlika med klepetom in opravljan-jem?«

»Ko se srečajo tri ženske, imajo klepet, ko pa ena oddide, ostane opravljane!«

Priredila:
Silva Stakić

RECEPTI SLOVENSKE KUHINJE

PEČENA GOS

Za 8 oseb potrebujemo: gos, sol, majaron, 8 dkg olja, voda ali juha.

Priprava: Gos očistimo in jo 1 do 2 uri prej, preden jo mislimo speči, znotraj in od zunaj nadrgnemo s soljo in majaronom. Vrat, glavo, peruti, noge, želodec, jetra in srce porabimo posebej kot gosjo drobovino. Nadrgnjeno gos damo v kozico, tako da leži na prsih, jo polijemo z vročim oljem, prilijemo malo vroče vode in jo pečemo dve uri in pol.

Mast sproti odlivamo, nazadnje vso odlijemo in prilijemo nekoliko juhe. Gos ves čas oblivamo s sokom iz pekača. Ko je že mehka, jo pri visoki temperaturi opečemo, da dobi lepo skorjo. Pečenka je okusnejša, če prsni koš napolnimo s surovimi jabolkami.

MLINCI

Iz 30 dag moke, dveh jajc in žlice olja zamesimo testo, malo mehkejše kot za rezance. Dobro pregnetemo, narežemo na kose, jih zgnetemo in hlebčke razvaljamo za nožev rob na debelo v okrogle mlince. Spečemo oziroma osušimo jih v pečici pri 170 stopinj C. Včasih so jih posušili v krušni peči, ko so imeli pečen kruh. Na obeh straneh morajo lepo zarumeneti in se malo zgubati. Pred uporabo mlince razlomimo na kose, prelijemo s slanim kropom v katerem smo prekuhali ščep kumine in lovrov list, pokrijemo in pustimo približno 10 minut, da se zmehčajo. Mlinci bodo še okusnejši, če jih bomo prelili s kisló smetano, stopljeno zaseko ali pa omako do pečene gosi.

DUŠENO RDEČE ZELJE

Očiščeno in naribano zelje-tako kot bi ga uporabili za solato, hitro operemo in odcedimo. Ker ima rdeče zelje zelo veliko barvila, med kuhanjem potemni, če ga ne operemo. Uporabimo gosjo mast in na njej karameliziramo sladkor, dodamo čebulo in ko le-ta ostekleni, primešamo sesekljan česen in zelje. Osolimo, dodamo naribano jabolko, kumino in kis. Od časa do časa prilijemo juho in premešamo. Dušimo do mehkega in medtem zalivamo z juho. Zelje bo prav gotovo okusnejše, če mu bomo dodali pečenkin sok.

Priredila:

Angelca Arandjelović

Bilten »Kredarica«. Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: Zlata Radisavljević, urednica, Marija Lovrić, Rajko Marić, Angela Arandjelović in Albert Kužner, člani. Lektorica: Danijela Janković. Priprava tiska: Ljubomir Rakić. Tisk: SZR »MIVA« Veternik. Tiraž: 250 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev »Kredarica«, 21000 Novi Sad, Futoška 12. Telefon: 548-458. WWW.KREDARICA.S5.COM. Rešenjem Pokrajinskog sekretarijata za informisanje broj 105-651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002. godine, Bilten »Kredarica« je upisan u Registar sredstava javnog informisanja.